

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS

NOMMER 61

'S BOSCH.

DINGSDAG 31 JULIJ 1832

Rusland.

PETERSBURG, 14 July.

Bij rescript van den 7ten dazer, heeft Z. M. de Keizer hoogst-achtbare gezant aan het hof van Groot-Brittannië, den adjudant-generaal en generaal der infanterie, prins van Leont, de diamanten orde van St. Alexander Nevski verleend. Het rescript is van den volgende inhoud:

De trouw en naauwgezetheid, waarmede gij bij meer dan eene gelegenheid van aauw belang omien, wil vervuld hebt, heeft u billijke aanspraak op onze toegenegenheid gegeven. Gij hebt thans nieuwe regten daarop verworven door den verstandigen ijver, waarmede gij den bijzadere last volvoerd hebt, voor welken wij u tot tolk bij het kabinet van 's Gravenhage en van Londen verkozen hebben. Deze last was van gansch bijzonder belang, vermits hij ten doel had, om de regischapsheid onder staatkunde en de bestendigheid onzer bemoeijingen tot behoud der gemeene rust voor 't aangezigt van Europa te be-
tuigen. Gij hebt onze vreedzame bedoelingen met even veel waarheid als nadruk bekend gemaakt, en hierin volkomen ons vertrouwen geregtvaardigd en onze goedkeuring verdiend. Om u daarvan een uwer waardig bewijs te geven, verleen ik u de diamanten orde van St. Alexander Nevski, en het strik om bij deze gelegenheid tot proof gegeven, u van onze keijzer-
lijke verwienheid te kunnen verzekeren.

Engeland.

LONDEN, 25 July.

De vloot van sir Pultney Malcolm, is zaterdag te Cove of Cork, in Ierland, aangekomen. Wat de reden van hare komst is, weet men niet; doch naar allen schijn zal zij er zich eenigen tijd ophouden, daar er een provisionaal hospitaal wordt opgericht tot ontvangst der matroozen, die aan hoord der sche-
pen door de cholera mogten aangetast worden.

Maandagavond is zonder lange debatten de tweede voor-
lesing van de hervormingswet voor Ierland bij het hoogerhuis doongegaan.

Men is hier nog steeds zonder nadere tijdingen van den Pader's expeditie. Dit wordt alleen aan tegenwind toegeschre-
ven en intusschen houdt men het voor uitgemaakt, dat tot den 15 of 16 aan die onderneming geen ongeval overkomen is.

Frankrijk.

PARIJS, 26 July.

De *Moniteur* deelt het programma mede der openbare pleg-
gheden, welke tot viering der revolutie dagen zullen strekken. Op den 27 zal er eene ruime uitdeeling van spijzen aan al de behoeftigen der hoofstad plaats hebben. Op den 28 zullen des
morgens 16 jonge dochters, wier betrekkingen, hetzij in de da-
gen van Juli 1830, hetzij in het begin der vorige maand, voor de goede zaak hebben gestreden, op stadskosten worden uitge-
liuwelijkt, en zal aan elk harer eene bruidschat van 3000 fran-
ken worden medegegeven. Het overige van dien dag zal aan openbare vermakelijheden gewijd zijn. Op den 29 eindelijk zal de Koning de nationaalgerde der hoofstad en de geheele be-
zetting op de boulevard in oogenzamen komen, en zullen ver-
volgmaakte pleggheden met eene illuminatie van alle openbare
gebouwen, en het afsteken van onderscheidene vuurwerken
eindigen.

Men verzekert voorts dat bij deze zelfde viering eene alge-
meene amnestie, voor alle misdrijven van staatkundigen aard,
of door de driepers gepleegd, zal worden verleend.

Bij arrest den hamer van beschuldiging van den 20 dazer
zijn eenige der voornaamste St. Simonisten, met name: de va-
der *Enfantin*, *Rodrigues*, *Barratt*, *Chouvier* en *Dussynier* naar
het hof van assises verwezen, als beschuldigd van zonder autori-
satie eene ongeoorloofde vereeniging te hebben aangelegd, van
de menigte tot omverkerping van het bestuur, doch zonder ge-
volg te hebben aangezet, en eindelijk van de openbare zedelijk-
heid door hunne geschriften te hebben gekwetst. Daarenboven
zijn beide eerste naar de correctionele rechtbank verwezen, om
sklaar ter zake van afzetterij te recht te staan.

De maarschalk *Soult* schrijft uit de baden van Mont-d'Or,
dat hij morgen van daar vertrekt, den 27 te Parijs deakt aan

te komen en den 28 des ochtends in zijn kabinet alle de direc-
teuren en chefs van zijn ministerie zal ontvangen, om van hen
te verstaan, wat zij gedurende zijne afwezigheid hebben ver-
rigt.

Men denkt, dat de prins de Talleyrand binnen een week
weder te Londen zal zijn.

De Koning heeft den generaal *Fogel*, buitengewoon ge-
zant en minister plenipotentiaris van Zijne Majest. den Koning
der Nederlanden, in een bijzonder gehoor ontvangen, die aan
Zijne Majesteit van wege zijnen Souverein de nieuwe geloofs-
brieven overhandigd heeft, in antwoord op de brieven van ter-
rugroeping van den buitengewoon gezant en minister plenipo-
tentiaris in 's Gravenhage, den heer *Duval*, *beson de Marulles*,
welke in die residentie vervangen is geworden door den heer
marguis de *Balmat*, en thans te Londen belast is, met de zaken
der fransche ambassade gedurende de afwezigheid van den
prins de Talleyrand.

De cholera is hier weder aan het afnemen. Het getal der
sterfgevallen en der bijkomende zieken vermindert dagelijks.

Met genoege kultuur wij mededeelen, dat de gezondheid
van H. K. II mevrouw *Adelaide* geheel hersteld is; deze prin-
ces wordt alhier verwacht.

De heer graaf *Seymour de Harcourt-Maubourg*, die gisteren
zijn afscheidsgeloof bij den Koning heeft gehad, staat gereed
om naar Brussel te vertrekken, alwaar hij eenen diplomatieken
post moet bekleeden. Die diplomaat, die ambassade-secretaris
te Wenen is geweest, bevlindt zich sinds zeer korten tijd al-
hier, en men zegt dat hij met eene zeer gewichtige zending
betreffende België, is belast. Men meent dat de post, welken
hij te Brussel gaat bekleeden, hoogst gewichtig is.

De politie meent sedert eenige dagen op het spoor te zijn
van eene nieuwe zamenzwering, welke door de aanhangers van
het vorig bestuur zoude zijn aangestookt. Het is althans zeker,
dat men in den nacht van den 20 op den 21 te St. Cloud voor
de een of andere beweging is beducht geweest. Een regiment
karabiniers, te Versailles in bezetting, heeft het kasteel bewaakt.

In den verleden nacht moet men iets dergelijks in de hoofd-
stad hebben gevreesd; het garnisoen is in de kasernen geconsig-
neerd geworden, en men heeft patrouillen aan hetzelfde uitgedeeld.

Gisteren avond ten 8 ure is een koerier van het minista-
ter van oorlog vertrokken, met depêches voor onze zaakgelas-
tigden in België; twee estafettes waren den zelfden dag aange-
komen.

In eene laatste aan den Koning van Holland gerigte nota,
dringt de conferentie sterk aan dat hij tot de laatste voorstellen
van het protocol n. 67 toetrede, en de persoonslike bemoeijin-
gen van ieder der plenipotentiarissen bij die van den Koning
van Holland, te Londen, als ook de pogingen der ambassadeurs
van Frankrijk en Engeland te 's Hage, strekker ter bereiking
van het zelfde doel; en te dezer gelegenheid geeft men zijde-
lings te verstaan dat, bij gebreke van die toetreding de bloots-
ten eenvoudige voltrekking van het 24 artikelen traktaat zal ge-
eicht worden.

België.

BRUSSEL, 29 July.

Z. M. de Koning is in den namiddag van gister te Luik aan-
gekomen, alwaar Hoogstdezelve tot maandag zal verblijven, wa-
ar hij zich naar Namen zal begeven.

De regerende hertog van Saxe-Coburg, oudste broeder des
Konings, wordt alhier verwacht; de Koning zal hem wan-
schijnlijk te Luik ontmoeten en men geloofd dat hij bij het
welk van ontel verzet zal tegenwoordig zijn.

Het 68ste protocol betrekkelijk de gevangenneming van
den heer *Thorn*, is alhier aangekomen.

De heer de *Beaulieu*, aide-de-camp van den generaal
Goblet, is naar Londen teruggekeerd.

Naar men verneemt zullen er in plaats van twee batterij
rijdende artillerie, zoo als eerst voorgedragen was, drie bat-
terijen worden gevormd.

— Men verzekert ons, dat het ministerie zoo even tot het besluit is gekomen, om het *statu quo* voor Maastricht te handhaven en te doen voortduren.

— Twee fransche ingenieurs zijn alhier aangekomen met een oorlogswapen van eene nieuwe uitvinding, ten einde hetzelfde door ons gouvernement te doen aannemen. Men verzekert dat de minister van oorlog bevel heeft gegeven om er eene proeve van te nemen.

— De majoor *de la Gotellerie* is den 25 des avonds naar Luik vertrokken, om den regerenden hertog van Saxe-Coburg te gemoot te gaan.

— Naar men verneemt zal het corps koninklijke guides in een regiment veranderen en het bevel daarover aan den generaal *d'Hane de Steenhuyze*, aide-de-camp des Konings, gegeven worden.

— De kolonel *Charlier*, kommandant der namensche burgerwachten, is in het ministerie van oorlog geroepen, om aan de oprigting van het reserve-leger mede werkzaam te zijn.

— De artillerie der doornische burgerwacht heeft bevel bekomen om zich naar het leger te begeven.

— Uit Antwerpen, wordt van den 26 dezer gemeld:

Het stedelijk bestuur, verontrust over het toekomstig lot, waarmede Antwerpen en België door het 67 protocol bedreigd worden, heeft tegen morgen eenen algemeenen raad van het bestuur dezer stad zamengeropen, ten einde denzelfden voor te stellen aan Z. M. een adres in te dienen, waarin de vrees, welke het bewuste protocol inboezemt, te gelijk met het vertrouwen op de zorg Zr. Ms. voor de eer en het belang des lands, moet worden te kennen gegeven. Het *Journal du Commerce* voegt bij dit bericht, dat het te wenschen ware, dat de groote handel van zijne zijde zich vereenigde, in het ondersteunen van de pogingen onzer overigheid.

— Op den 26 hebben te Antwerpen 11 nieuwe cholera-gevallen en 4 sterfgevallen plaats gehad; in het geheel zijn tot nu toe geweest 118 gevallen, 4 herstellingen en 56 overledenen.

Nederlands.

• HERTOGENBOSCH, 30 July.

Te Scheveningen zijn van den 26 tot den 27 des morgens, bijgekomen 37 zieken, te zamen 143, waarvan overleden 7 en hersteld zijn 6; bleven dien dag onder behandeling 130.

Van den 27 tot den 28 zijn bijgekomen 32, te zamen 162, waarvan zijn overleden 14 en hersteld 4; bleven onder behandeling 144.

Van den 28 tot den 29 des morgens bijgekomen 16, te zamen 160, overleden 17 hersteld 27; bleven onder behandeling 116.

Sedert den 25 juni tot den 29 dezer, zijn in het geheel aangetast 382, waarvan genezen zijn 118 en gestorven 148; bleven onder behandeling 116 personen.

— Te 's Hage waren op den 26 ziek gebleven 29; tot den 27 des morgens, zijn bijgekomen 5, te zamen 34, waarvan zijn overleden 2 en hersteld 3, bleven onder behandeling 29 personen.

Van den 27 tot den 28, des morgens ten 6 uren, zijn bijgekomen 4, te zamen 33, waarvan overleden zijn 2 en hersteld 1, bleven onder behandeling 30.

Van den 28 tot den 29 des morgens bijgekomen 3, te zamen 33, overleden 2 en hersteld 1; blijven onder behandeling 30.

Sedert den 13 tot den 29 dezer, zijn te 's Hage aangetast 84 personen, waarvan 23 genezen en 31 gestorven zijn; bleven onder behandeling 30 zieken.

— Op den 25 des namiddags waren te Rotterdam aan de shoters in behandeling gebleven 17; tot den 26 zijn bijgekomen 23, hersteld 4 en overleden 5, zoodat er onder behandeling bleven 31 zieken.

Tot op den middag van den 27 zijn nog 41 zieken aangegeven, 12 hersteld en 13 overleden; bleven onder behandeling 47 personen.

Van den 27 tot op den 28 bijgekomen 22, in het geheel 69, overleden 13, hersteld 1; blijven onder behandeling 55.

Tot op den 28 des middags 12 uren aangetast 127, genezen 18, overleden 54; blijven onder behandeling 55.

— Men leest in het *Rotterdamsch Nieuwsblad*, onder dagteekening van den 29 dezer, het navolgende: "Wij ontvangen op dit oogenblik de aangename tijding, dat de ziekte heden gunstiger staat en reeds veel van hare hevigheid verliest; de gunstige koudige, die ons dit opgeeft, kan van de lijders, onder Z. Ed. behandeling, drie als hersteld opgeven, en heeft in het laatste etmaal geene nieuwe cholera-kranken meer onder behandeling bekomen."

Berigten van Delfshaven melden, dat ook aldaar de ziekte is uitgebroken; tot heden morgen hadden aldaar vier gevallen plaats gehad.

— De berigten van het kasteel van Antwerpen houden in, dat zich van den 20 tot den 27 dezer maand geene nieuwe gevallen van cholera hebben vertoond, en dat de drie soldaten der be-

setting, die nog aan de gevolgen dier ziekte leden, thans geheel hersteld zijn.

— Het *Rotterdamsch Nieuwsblad*, door een gesacht medicus onderzocht, zegt, dat de cholera aldaar voer als nog niet besmettelijk is, daar van de vijftig artsen, welke de autopsie van de cholera-kranken hebben bijgewoond, niet één derselve is aangetast geworden.

Dit blad beklagt zich, dat het behoedmiddel, hetwelk in Hongarijen met vrucht gebruikt is, waarvan men het recept in den *Recensent ook der Recensenten* vindt, en hetwelk door velen voorzorg wordt besteld, dat aan sommige apothekers, in deze droevige oogenblikken, zeer duur moet worden betaald; en wijst intusschen twee heeren, namelijk *A. Luiks*, op de batersloot en *J. H. Rooster*, op de hoogstraat, aan, als last hebbende dit heilzaam middel tegen eenen zeer matigen prijs verkrijgbaar te stellen. *Eere, die eere toekomt.*

— Z. Exc. de gouverneur dezer provincie is eergisteren naar den Moerdijk vertrokken, ten einde Z. M. den Koning aldaar te gemoet te gaan en hoogstdenzelfden tot Tilburg te vergezellen, alwaar Z. M. gisteren is aangekomen. Heden zal, naar men verneemt, de Koning de troepen in het kamp bij Rijen in oogen-schouw nemen, morgen wordt hoogstdezelve te Eindhoven verwacht, om woensdag morgen in de heide buiten Eindhoven op den weg naar Valkenswaard de heele divisie infanterie in oogen-schouw te nemen, benevens de batterij artillerie no. 5, de brigade lichte kavallerie en de daaraan toegevoegde batterijen rijdende artillerie; Z. M. zal woensdag na de revue naar 's Hage terug keeren.

— Naar men verneemt zullen de metalen krullen, die tot nog toe aan de troepen in de vestingen niet uitgegeven zijn, op den 24 augustus, zijnde 's Konings verjaardag, zoo in deze vesting als in de overige versterkte plaatsen uitgereikt worden.

— Het volgende schrijven komt ons toe van eene zoo zeer geloofwaardige zijde, dat wij niet aarzelen voor de juistheid van, de daarin vervatte bijzonderheden in te staan.

"Het antwoord onzer regering, jl. dingsdag avond op de laatste voorstellen der conferentie afgezonden, zal gewis voor elk, die op het behoud van den greden prijs stelt, hoogst verblijdend zijn, wanneer hij verneemt dat hetzelfde eene blijkbaar bevredigende strekking heeft, en in eenen derwijze vredelievenden geest is opgesteld, dat men de eindelijke beslechting onzer geschillen met België als niet verre meer verwijderd beschouwen mag. In het gegeven antwoord wordt nog, wel is waar, op den vorm, voorgesteld in het concept-tractaat van 30 juni, aangedrongen, maar daarentegen zijn nieuwe inwilligen gedaan, die eene belangrijke toenadering tot het voorstel der conferentie aanbieden. Het is ook evenzeer de vaste wil der Mogendheden, dat de zaken tusschen Holland en België in orde gebragt worden; hieromtrent bestaat bij geene derselven verschil van gevoelen of achtergehouden gedachte; integendeel is nog zeer onlangs van wege Pruisen onbewimpeld verklaard, dat, ingeval de thans op nieuw geopende onderhandelingen tot geene spoedige en algeheele afdoening der belgische kwestie mogten geleiden, en Frankrijk en Engeland zich daardoor genoodzaakt zouden zien tot het gebruiken van dusdanige middelen als zij ter vervulling van dit oogmerk zouden dienstbaar achten, wij van zijnen kant op geene ondersteuning zouden hebben te rekenen. Het is wel niet zeker, en men mag het zelfs betwijfelen, dat het antwoord van ons gouvernement door de conferentie geheel aannemelijk en voldoende zal worden geacht; maar eenmaal den weg tot schikking en wederkeerige toegevingen, ingeslagen zijnde, mag men met vertrouwen hopen, dat ook de thans nog in geschil liggende punten, onder welke datgene, betreffende den vorm van het tractaat, het voornaamste is, almede tot overeenkomst zullen gebragt worden, als ook dat België, op grond van deszelfs wel begrepen belang, het denkbeeld van zich verwijderen zal om tegen de dus voorgenomene schikkingen hindernissen op te werpen." (*Handelsblad.*)

— Uit 's Hage meldt men, dat de aldaar tot het doen hunner examen aangekomen onder-officieren van verschillende corpsen van het leger, ten gevolge van de cholera, van daar niet mogen vertrekken.

— Men verneemt uit Nijmegen van den 26 dezer, dat, sedert het uitbreken der cholera te Rotterdam, door de pruisische autoriteiten aan het Lobith en te Kraenburg geene reizigers doorgelaten worden, wanneer dezelve niet zijn voorzien van een certificaat, dat door hen aldaar eene quarantaine van vijf dagen, (de dag van hunne aankomst en vertrek niet daaronder begrepen) gehouden is.

— Van de citadel van Antwerpen verneemt men, dat er door den generaal *Chassé* bevel is gegeven, om voor het oogenblik aan geen der militairen, welke zich daarop bevinden, eenig verlof toe te staan.

— De *Augsb. Allg. Zeitung* berigt uit Weenen van den 17 juli aldus: Elk oogenblik is men tijding van het overlijden des hertogs van Reichstad wachtende; de toestand van den vorstelijken zieken is in den afgelopen nacht zeer verergerd, en sedert eenige uren moet de ongelukkige prins nog ter plaatse

noed een teeken van leven doen bespeuren. Zonderling merkwaardig tot! In hetzelfde kasteel, in dezelfde kamer, waar eenmaal Napoleon in de volheid zijner grootheid de merkwaardigste decreten uitvaardigde, waar zijn huwelijk met de aartskeertogin Maria Louisa besloten werd, ligt thans de zoon des grooten mans, onder de liefderijke behandeling eener troosteloze moeder, wegzinkende onder eene, geene de minste hoop overlatende ziekte! Van alle zijden, onder alle volksklassen hoort men het harde lot, het vroege afsterven van den beminneerwaardigen prins betreuren, die al de hoedanigheden bezat, waarmede men harten wint.

C H O L E R A.

Het is eene niet minder betreurenswaardige dan onbetwistbare waarheid, dat de meeste menschen, in overvloed levende, het zich aan niets in hunne woningen ontbreken laten, wat in den gezonden lichaams-toestand het gemak bevordert, terwijl zij, in het volle genot van lichamelijke welvaart, vaak het noodzakelijkste verwaarloosen van hetgeen, bij onverwachte ziekten, gevorderd wordt en onmisbaar moet worden beschouwd. Daar, waar de zalen schitteren van de prachtigste huisraden, daar wordt veelal op de zieken-kamers aan alles gebrek gevonden, en hij, die niet schroomt zijne zilver kassette met een paar dozijn lepels en vorken te verrijken, vindt de uitgaaf v. v. voor een steekbekken te grof en leent hetzelfde liever van zijn mingevoeden buurman, dan dat hij het aankoopt. De geveesheer ondervindt dit dagelijks tot zijne smart, en zijne raadgevingen te dezen opzichte worden veelal in den wind geslagen. In eenen tijd evenwel, waarin men zich met buitengewone en gevreesde ziekten bedreigd ziet, gevoelt men meer algemeen de behoefte aan het ontbrekende en wenscht daarin te voorzien. De gevreesde aziatische braakloop (cholera) vertoont zich nauwelijks in ons vaderland, of ieder begeert de hulpmiddelen te kennen, waarvan hij zich bij eene zoo bij uitstek haastige en het minste verzuim zoo hoogstverderfelijke ziekte, al aanstands zelve bedienen kan, of welke de arts, bij zijne aankomst, oogenblikkelijk kan aanwenden.

Deze voorzorg is niet te misbillijken, en het is, om aan het verlangen van valen in deze streken, vooral ten platte lande, te voldoen, dat ik mij gedruget vinds, het navolgende hieromtrent als raadgeving te plaatsen.

Ieder huisgezin, dan, op zes personen berekend (de overigen, voor zoo veel zulks den aard van het middel toelaat, naar evenredigheid of meer dan een naburig huisgezin onderling) voorziet zich, naar zijn vermogen, van het navolgende:

- * 1 Badkuip; — * 1 beddewarmer; — * 1 steekbekken; —
- * 1 klisterspuit; — * 10 bronwaterskruiken; — * 4 wollen dekens (boven de gewoonlijk in gebruik zijnde); — * 12 vierkante wollen of flanelen lappen, tot inwrijvingen; — * 2 flanelen hembden, met kappen; — * 2 huidborstels. — Voorts: * 1/2 pond (medic. gewigt) camillen-bloemen; — * 1/2 pond vlier-bloemen; — * 1/2 pond kruisemunt-kruid; — * 1/2 pond poeder van saleb; — * 1/2 once poeder van ipecacuanha; — 1 once magnesia; — * 6 oncen kamfer-spiritus; — * 1 once laudanum liq. Syd.; — * 1/4 once subnitras bismuthi; — * 1/2 once pepermunt olie; — 6 oncen ammonia liquida; — 6 oncen terpentijn olie; — * 4 pond lijnmeel; — * 1 pond mostaard-meel; — * 1/2 pond spaansche vliegen-pleister; — * 1 pond witte suiker; — * 1 pond boom olie; — * 1/4 pond aromatische azijn; — * 2 pond wijn-azijn; — * 1/2 pond alcohol; — 2 pond chloorkalk; — 1 pond beste ruwe potasch; — 1 pond zwavelzuur; — 1 pond bruinsteen; — 4 pond keukenzout; — 20 stukke bloedzuigers.

Het spreekt van zelf, dat huisgezinnen, in de nabijheid van apotheken wonende, van al de gezegde middelen niet behoeven voorzien te zijn. Dezelve worden voornamelijk gevorderd ten platten lande, waar, op meer dan een half uur afstands, geen goede apotheek wordt gevonden; de meer in de nabijheid wonden, kunnen zich genoegzaam gerieven met de aanschaffing van dezulken, welke met een * geteekend staan. De meesten der gezegde hulpmiddelen houden eene blijvende waarde en zijn in een aantal gewone ziekten nuttig of onmisbaar.

Mijne geachte kunstbroeders, men ik ten uwe te mogen aanbevelen, zich te voorzien van eene kleine draagbare apotheek, welke gemakkelijk in een rijtuig wordt medegevoerd en voorzien is van de voornaamste dier middelen, waarvan zij zich *ex impraviso* in den braakloop meenen te moeten bedienen, ten einde daarvan op hunne verlangde buiten-bezoeken het vereichte nut te kunnen trekken.

Deze raadgevingen zullen, in dit blad, aldra gevolgd worden van eene korte opgave der eerste verschijnselen van de gevreesde ziekte, vergereld van eene aanwijzing, hoe men zich, voorloopig en in afwachting van den dadelijk te hulp geroepenen arts, te gedragen en van sommige der opgegevene middelen te bedienen hebbe.

Arnhem, den 24 juli 1832.

Dr. MOLL.

Het is eigenaardig dat bij het uitschijnen der cholera hier te lande, de gedachten daarop van alle kanten gevestigd zijn, en hoe men dezelve ook beschouwe, het komt er maar op aan te weten hoe men het best niet tegen dezelve kan verwaren, of van dezelve herstellen. Te dien einde zijn als hulpmiddelen van

te raden: Matigheid, geragelde levenswijze en verbanning van alle vrees; het is eene ziekte, bij welke ieder oogenblik verzuim doodelyk kan zijn, en daarom moet men in huis en bij de hand hebben het beste dadelijk kan aangewend worden voor en aler geneskundige hulp bij de hand is. — Zoodra iemand de ziekte krijgt moet hij worden in bed gelegd tussehen wollen dekens; op de bolte van de maag legt men eene pleister half van harst en half van pik; over dien heen en over den buik een matrasje of psp in linnen van zemelen of hooikrot in warm water nat gemaakt; men geeft den patient een bierglas warm water, waarin een lepel keukenzout is opgelost, te drinken; men legt langs het lijf en de beenen, kruiken met warm water; om de vijf minuten geeft men hem te drinken, getrokken kamomillen of kruisemunt; als het braken vermindert, geeft men hem een lepel suiker met 2 of 3 droppel pepermunt-olie of geest van kamfer, en herhaalt zulks, om het half uur tot dat het lichaam begint te zweeten; in dien tusschentijd worden handen en voeten onder de dekens gewreven met wollen lappen, gedoopt in een mengsel van 1 once liquor amonii caustici en 6 onzen spiritus anglica compositie; als de patient zweet en er nog geen doctoor gekomen is, kan men geven een poeder van 3 grein magist. bismuthi met even veel suiker in koud gekookt water, daarmede om de 3 uur voortgaande: als de tong geel is, doet men er twee- of driemaal 2 of 3 grein rad. rhei totsi bij. Doch als men de poeders bismuth. geeft, dan geeft men geen campher meer, alleen wordt het kamomillen- of kruisemunt-water te drinken gegeven en het wrijven der handen en voeten wordt gestadig voortgezet. Men houdt den patient zorgvuldig onder de dekens, daar het minst koud worden doodelyk kan zijn.

De oppassers moeten nimmer in de kamer komen zonder eerst wat te eten; zij moeten zich van tijd tot tijd het gezicht en de handen wasschen in azijn, liefst vinaigre de quatre valeurs, waarvan een kommetje in de kamer moet staan, terwijl een weinig tabak rooken goed is.

Deze middelen, met zorg aangewend, zijn op vele plaatsen met succes gebezigd. (Een Menschenvriend.)

Uit eenen brief uit Rotterdam, nemen wij het volgende voorschrift aangaande de eerste behandeling der cholera-lijders over, welke, als met vrucht bij onderscheiden derzelve aangewend, geroemd wordt: Zoodra de teekenen der ziekte zich vertoogen, legt men den lijder te bed en dekt het lichaam met 3 a 4 dekens, alsmede het hoofd met eene deken toe; aan de voeten legt men kruiken, en op den buik bliken flesschen ook soms eene blaas, met warm water gevuld; men geeft den lijder een sterk aftreksel van twee derde roomsche camillen en een derde kruis-en-munt; zoo dit niet gerreed is, dan dadelijk eene lepel pepermunt-water, of een druppel pepermunt-olie, een klompje broodsuker of een handvol pepermunt; ook neme men wat warme brandewijn in de hand en houde dit den lijder onder de neus.

Eene sterke uitwaseming of zweeting zal terstond van een en ander het gevolg zijn; er moet vooral gezorgd worden, dat het lichaam niet ontbloot en de lijder uit den slaap gehouden worde tot hij goed uitgezweet heeft, waarna hij in eene zachte slumering zal vallen, die doorgaans 6 of 8 uren duurt.

Aan de eerste zorg, aan den lijder besteed, komt het het meeste op aan; daar het geringste verzuim doodelyk kan worden, en de hevigheid der ziekte, wanneer men dadelijk bij de hand is, onmiddellijk wijkt; de middelen, die aangewend moeten worden, zijn alle verwarmend, uitwasemende en kramstilende. Het aftreksel camillen en kruis-en-munt wordt met een kopje ingenomen, waarin men 10 a 12 druppel spiritus (Hoffman) doet. — Als een afwerend middel tegen de cholera wordt ook het dragen van een stukje kamfer in den zak aanbevolen.

In het dagblad van 's-Gravenhage leest men de volgende bekendmaking van burgemeester en wethouders dier stad:

GELIEFDE MEDEBURGERS, LOT EN NATURGENOOTEN!

Toen wij de roepstem der ellendigen en bezochten op Scheveningen tot u bragten, leende uwe menschevriendheid dadelijk het oor aan onze opwekking, en de rijke oogst, dien wij toen in u melden, verkrikt thans de noodlijdenden in het zoo zwaar geteisterde Scheveningen.

Op dit oogenblik is de kwaal, die al deze ellende veroorzaakt, doorgedrongen tot binnen onze muren, en eene tienvoudige bevolking wordt bedreigd. Wij komen dan andermaal tot u, en vinden in uwe ontferming voor uwe naburen vrymoedigheid om voor uwe stadgenooten, ja voor uw eigen behoud, nogmaals uwe milddadigheid, kan het zijn, in nog ruimer mate, in te roepen.

Stijfstand van nering en nijverheid vermeerderd eene behoefte, die bij de heerschende ziekte eene onverwilde vervulling vordert. Het is mitsdien bedachtzame wijsheid; het is van eene andere zijde broedermin, die u moeten roepen om de handen uwer armvertoorgers te stijven, in het uitdeelen van spijis en kleeding; van voedsel en dekfel.

Om u hiertoe de gelegenheid te geven, hebben wij, andermaal eene schaal-collecte verordend, welke zal plaats hebben op donderdag den 2 augustus aanstaande, des voormiddags ten 11

we, aan de huizen der ingezetenen van deze stad, en welke insameling, ten blijke van de hooge belangstelling der regering in de verzachting van het lot harer bedrukte en behoeftige stadgenooten, in persoon en met bijstand van heeren armverzorger zal worden waargenomen door de leden van den raad.

Moge deze vernieuwde roepstem tot uwe harten, in zulke Elommende als buitengewone omstandigheden, eene rijke inzameling voor armen en armverzorger ten gevolge hebben, en gillieden in uwen bijstand en ter hulpsoeking niet slechts onder den Goddelijken tegen de sluiting van de kassa ontwaren, maar tevens de veel edeler gewaarwording in uwe harten ondervinden, dat gij in een blij voornitigt de hoog verhevene taal tot u gerigt durft rekenen: *Ik was hongering en gy hebt my ge spyzigd; ik was naakt en gy hebt my gekleed.*

Aldus gearresteerd ter kamer van burgemeester en wethouders, den 25 juli 1832.

COPEs VAN CATTENBURGH.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. EMANTS.

In het mengelwerk der *Leeuwarder Courant* van 24 juli 1832 is een brief geplaatst over de cholera van den heer med. doctor J. Veringa Cauton. Behalve de levensregelen en geneesmiddelen daarin opgegeven, komt er eene belangrijke vergelijking in voor tusschen het getal overledenen aan de in 1826, in Vriesland en Groningen geheerscht hebbende koortsen en dat, hetwelk, op onderscheidene plaatsen, onder de cholera is bezweken. Er blijkt uit, dat die koortsen van veel erger gevolgen zijn geweest, dan de cholera op de meeste plaatsen, en er volgt ras zelve uit, dat de vrees voor deze laatste daarom meer op de ongewonheid der ziekte gegrond moet zijn en op hare spoedige uithreiding, dan op de meerdere sterfte, die zij boven vele andere ziekten zou na zich slepen.

Wij kunnen ter geruststelling, of althans om het al te buitensporig denkbeeld tegen te gaan, dat men zich hier en daar van de cholera vormt, even als waren er bijna geene besmette ziekten van even ergen aard, niet beter doen dan de woorden des brieffschrijvers zelve hier te laten volgen:

« Het blijkt uit onderscheidene berigten, dat het getal der door de cholera aangevallen wordenden, en van die, welke daaraan overlijden, niet eens in vergelijking kan komen met de zachte ziekte van 1825 (koortsen), althans op de meeste plaatsen; zoodat gij veel minder reden hebt te vreezen, door dezelve te zullen worden aangetast, en er het slagtoffer van te worden, indien zij alhier mogt ontstaan, dan destijds. — Immers gelijk gij weet, bleef toen in uw dorp slechts een enkele er van verschoond en volgens rapport der commissie door Z. M. benoemd, tot onderzoek der ziekten buiten 's lands, zijn, bij voorbeeld, in vier maanden, van het begin tot het ophouden van de ziekte, te Berlijn, hebbende eene bevolking van 230,000, er aan overledenen 1490, of 1 van 162, en te Dantzig van 63,000, 863 of 1 van de 75 zielen, terwijl uit mijn, voorgesproken jaar, uitgegeven, *statistisch en geneeskundig bericht, wagens de gehoren en gestorven, in Vriesland, 1815 tot 1828 ingesloten, met aanmerkingen over de ziekte van 1826 enz.* blijkt, dat alhier (om niet afzonderlijke plaatsen, als Sint-Nicolaasga, Wou-send, Hreg en anderen te noemen) in de maanden augustus, september, october en November van 1826, niet minder gestorven zijn, na aftrek van het gewone getal, over de geheele provincie, van eene bevolking van 205,016, dan 4810, of 1 van 42; — in Dohnawerstaal van 2267, dan 136 of 1 van 16; — in Haskerland van 2603, dan 270, of 1 van 17; — in Wijnbriteradeel van 8103, dan 313 of 1 van 19; — en in Sneek, van 6370, dan 328 of 1 van 19 zielen. — »

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

28. Bij de Gebroeders LANGENBUYSEN, te 's Bosch, is van de Pers gekomen en zal alomt worden verkonden.

I. DE WEG tot het Ware en allereest zaligmakende Geloof van ons Heiland God en Zaligmaker Jesus Christus. — Uit het Hoogdutch, door J. J. Jansen, R. K. Pastoor te Rietveldt en Nede. — Prijs 30 cents. Kerkelyk goedgeloofd.

In dit boekje wordt beknoptelyk veel gezegd, en de weg tot het ware geloof zeer duidelyk aangetoond. Hetzelve is in elf hoofdstukken verdeeld, welke inhoud eene zeer goed gekozen stof bevat.

Wij zouden te wijdloopig worden door elk hoofdstak afzonderlyk te ontvouwen, en zullen ons vergenoegen met alleen aan te strepen waarover dezelve handelen.

I. God, Schepper en Behouder aller dingen. II. Slechts één godsdienst is de ware. III. Deze ééne ware godsdienst is de godsdienst van Jesus Christus. IV. De eenige ware grond des

geloofs is, dat hetzelfde van God komt, die de reynigende waarheid is. V. Het ware geloof is datgene, hetwelk de Heilige Geest bevestigd en de andere Apostelen, geleerd hebben. VI. Het ware geloof is datgene, hetwelk de roomsche Paus met de katholieke bisschoppen leeraren. VII. Maar door welk middel wordt zelfs de eenvoudigste christen in staat gesteld, om deze door God ingestelde leerende Kerk te hooren? VIII. Waaraan behoort de ware christen niet. IX. Het katholieke geloof is het allereest zaligmakende. X. Wederlegging van sommige dwalingen over esau. XI. Aanmoediging tot volharding in het katholieke geloof.

De *Katholische Literatuur zetting* spreekt, met eene alexias lofselijke wijze over dit werkje, hetwelk door den vertaler in de voorrede wordt aangehaald en dat voldoende zal zyn tot verdere aanprijzing van hetzelfde hier te laten volgen.

Aldaar wordt gezegd: « Wij haasten ons, onze waarde lezers op dit kostbaar boekje opmerkzaam te maken, en hadden wij het beroep en het vermogen er toe, wy zouden het niet slechts aan alle zielzorgers, aan alle jonge geestelijken en godsdienstleeraren in handen geven, maar exemplaren er van, zoo als wy maar konden, over het geloovige volk doen verspreiden, opdat een iegelyk moge inzien hoe dat het met hem gesteld is, opzigtelijk de kennis van zijn heilig, katholieke geloof, en daardoor dan tevens, op de overtuigendste wijze, worde in staat gesteld, om eenen ieder, die ons vraagt naar de gronden onzes geloofs, rekenschap te kunnen geven. »

Vander is nog by de Uitgevers dezes verkrygbaar gesteld:

1. De *Negende Druk* der GEBEDEN TOT A L L E W E R L D VAN A A N S T E R E N D E Z I E K T E N. Prijs 3 cents.
2. LITANIE van A L L E H E I L I G E N met de Versen en Geheden in het Latijn en Hollandsch, zoo als voor de Cholera Morbus is voorgeschreven om gezongen te worden. Prijs 5 cents.
3. G E B E D tot den H. A N T O N I U S VAN P A D U A, om door zijne krachtige voorspraak van de Gezeelschap waarmede ons Vaderland bedreigd wordt, verlost te worden. Prijs 1 1/2 cents.
4. V E R M O G E N D G E B E D tot de *Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria*, om hare bijstand in onze noodige tijdsomstandigheden te verzoeken. Prijs 1 1/2 ct.
5. LITANIE TOT DEN H. R O C H U S, tot afkeerig van de zonde, en andere dergelyke ziektes. 1 1/2 Cts.
6. LITANIE tot den H. C A R O L U S B O R R O M E U S, bijzonderlyk tegen sametkeuende ziektes. 1 1/2 Cts.
7. LITANIE tot den H. W I L H E L M U S, bijzonderlyk tegen de koortsen. 1 1/2 Cts.
8. LITANIE voor een GOEDEN DOOD. 1 1/2 Cts.
9. G E B E D van den P R I N S VAN B O H E N L O H E, ter geneesing der kranken. 1 1/2 Cts.
10. G E B E D in alle Lijden, Tegenwoordigen, Ziekten en in al Nood, zoo der ziel als des ligchaams; door den prins Alexander van Hohenzollern. Derde Druk. 20 Cts.

NB. Alle dese Gebeden met getallen tot mindere pryzen te bekomen.

BEKENDMAKINGEN.

46. POSTWAGEN-DIENST van 's Bosch naar het KAMP op 's BIELEN, en vice versa.

Te begannen op den 24 juli 1832, zal er, driemaal in de week, des Dingsdags, Donderdags en Zondags, des morgens om acht ure, bij W. S. F. A. B. L. E. N. & B. R. O. in het Oude Keizershof, een W. A. G. E. N. afryden naar het KAMP, en des namiddags ten 4 ure van daar naar 's BIELEN terug te ryden.

Bovenstaande Wagen zal in het KAMP op 's BIELEN aan de Tent, N°. 39, bij Mevrouw de Wed. H. O. D. Y.

47. De ondergetekende ontwaart geworden zynde, dat het Wapen van hunne Heeren de gekroonde Lieve Heerlijkheid wordt op Fusten, gelyk met Jenever niet uit hun Fabriek ufkoomtig, vinden zich verpligt, ter voorkoming van alle misverstand en misbruik ten dezen, hunne gebede begunstigers te moeten berigten, dat de echte Fusten hunner Fabriek voortaan zullen te erkennen zyn aan het merk M. G., ter wederzyden van het voormelde Wapen, en op de maandag ingebrand.

te Groninge den 25 juli 1832

MOBACH en Comp.